

Advies natuur wijzigingsplan Herinrichting Buulder Aa

Projectnummer	(volgt)
Datum	22 januari 2015
Behandeld door	ODZOB – Albert Raaijmakers (0622922534)
Collegiale toets	ODZOB – Hanneke van Breugel (0610011393)
Aanvrager	Gemeente Cranendonck – Marijke Briggeman (0495 431271)

Adviesverzoek

Intern ontvangen d.d. 13 januari per mail (opdracht 20 januari 2015 voor Flora- en faunadeel). Inzake het beoordelen of de uitvoerbaarheidstoets en het zorgvuldigheidsbeginsel in relatie tot het natuurbeschermingsrecht in het wijzigingsplan Buulder Aa is toegepast. De beoordeling is uitgevoerd op basis van de door de gemeente beschikbaar gestelde informatie.

Betreft

Het concept-ontwerp Wijzigingsplan Herinrichting Buulder Aa (tussen 'Kleine Bruggen' en 'Renheide' (opgesteld door Royal HaskoningDHV) dat de Planregels en de Toelichting (d.d.31 oktober 2014) omvat. In de Toelichting zijn de volgende bijlagen voor de beoordeling relevant: het Projectplan deel I (bijlage 1), Oppervlakte- en grondwatermodellering Buulder Aa (bijlage 3) en de Quicksan herinrichting Buulder Aa (bijlage 4).

Toetsingskader

Bij het opstellen van plannen moet een gemeente rekening houden met de uitvoerbaarheid van het plan (Bro artikel 3.1.6). Daarbij is het zorgvuldigheidsbeginsel van toepassing (Awb artikel 3:2).

In relatie tot het natuurbeschermingsrecht betekent dit concreet dat via een deskundigenrapport op voorhand in redelijkheid moet worden ingeschat of het plan zelf of de uitvoering daarvan leidt tot:

- overtreding van de verbodsbepalingen voor beschermde soorten waardoor mogelijk de staat van instandhouding in het geding is (toetsing Flora- en faunawet);
- mogelijke significant negatieve effecten op beschermde gebieden waardoor mogelijk het behalen van de instandhoudingsdoelen in het geding zijn (toetsing Natuurbeschermingswet);
- aantasting van het Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur geheten) waardoor de wezenlijke waarden en kenmerken in het geding zijn (toetsing planhiërarchische doorwerking en spelregels EHS).

Als dit het geval is, moet de gemeente aannemelijk maken dat daarvoor resp. een ontheffing Flora- en Faunawet en een vergunning Natuurbeschermingswet kan worden verkregen danwel een 'nee, tenzij'-afweging met compensatieplicht (afwegingskader Structuurschema Groene Ruimte) mogelijk is. Kan deze ontheffing en vergunning niet worden verkregen of is een 'nee, tenzij'-afweging niet mogelijk dan wordt op basis van jurisprudentie het plan strijdig geacht met voornoemde wetsartikelen.

De gemeentelijke onderzoeksplicht omvat in dit kader:

- een inventarisatieplicht: nagaan of er beschermde soorten en gebieden voorkomen in het plangebied en zo ja;
- een onderzoeksplicht: nagaan of de ingreep leidt tot negatieve effecten op soorten en gebieden (check overtreding verbodsbepalingen/haalbaarheid instandhoudingsdoelen/aantasting wezenlijke waarden en kenmerken) en zo ja;
- de verplichting om een beschikking (ontheffing Flora- en faunawet, vergunning Natuurbeschermingswet) aan te vragen dan wel de 'nee, tenzij'-afweging met compensatieplicht toe te passen.

Op welk detailniveau aan deze verplichtingen moet worden voldaan, is afhankelijk van het abstractieniveau van het plan. Een projectgericht bestemmingsplan zal specifiekere zijn dan een gebiedsgericht bestemmingsplan. Hoe specifiekere het plan, hoe gericht er inventarisaties naar beschermde soorten en gebieden dienen plaats te vinden en hoe meer onderbouwd er onderzoek naar de mogelijke effecten van de planrealisatie moet plaatsvinden.

Met betrekking tot de inventarisatieplicht worden onder andere eisen gesteld ten aanzien van de:

- volledigheid ten aanzien van soorten: naast beschermde soorten ook niet-beschermde soorten;
- vlakdekkendheid van de inventarisatie: minimaal het plangebied, maar ook daarbuiten met toepassing van methodieken afgestemd op de populatiedynamiek en volgens door PGO's goedgekeurde protocollen;
- actualiteit van de inventarisatie: gegevens niet ouder dan 3 jaar.

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

Bij het opstellen of herzien van een bestemmingsplan dient de gemeente verplicht rekening te houden met/te anticiperen op beschermde soorten en gebieden. Dit kan door na een gedegen onderzoek, adequaat te begrenzen, te bestemmen en voorschriften op te stellen (en naast het bestemmingsplan andere instrumenten in te zetten). Daarbij is het detailniveau van de voorschriften afhankelijk van het schaalniveau en de mate van detaillering van het bestemmingsplan.

Beoordeling

Uitvoering onderzoeksplicht

Conclusie in de quickscan is dat toetsing Natuurbeschermingswet niet aan de orde is vanwege de afstand tot het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied (Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux op circa 1 km). Ook het hydrologisch onderzoek geeft aan dat er geen effecten stroomafwaarts (dus buiten het plangebied) te verwachten zijn.

Daarmee kan worden volstaan met een toetsing Flora- en faunawet en afwegingskader Natuurnetwerk Nederland.

Het wijzigingsplan betreft een projectgericht plan en is daardoor specifiek. Dit betekent dat er gericht onderzoek moet worden gedaan naar beschermde soorten en gebieden en naar de mogelijke effecten van de planrealisatie.

In de quickscan is ingezoomd tot op perceelsniveau dan wel op niveau van de maatregelen. Dit is voor het wijzigingsplan voldoende gedetailleerd. Welk detailniveau planologisch aan de orde is, is daarentegen niet expliciet genoemd (maar is ook geen essentiële informatie).

Ten aanzien van de geïnventariseerde soorten is in de quickscan aangegeven dat bij een aantal soortgroepen nog nader onderzoek nodig is. In de toelichting zijn de resultaten van een deel van deze nadere onderzoeken aangegeven, echter van een deel is dit niet het geval (amfibieën en reptielen). Ook is aangegeven dat nog nader onderzoek nodig is naar een enkele soortgroep (verblijfplaatsen vleermuizen, vissen in sloten en voormalige meanders, planten?), dat nog moet worden onderzocht of mitigatie mogelijk is (o.a. meanders op andere plekken) zodat er geen ontheffingsplicht geldt en dat er momenteel nog een actualisatie van de uitgevoerde onderzoeken plaats vindt (blz. 45/46). Verder is niet ingegaan op aanwezige soorten rondom het plangebied terwijl aangegeven is dat hiermee rekening is gehouden. De quickscan is verder gebaseerd op bureauonderzoek; in juni en juli 2010 en januari 2011 is veldonderzoek gedaan naar vaste nesten (vogels, eekhoorn) en amfibieën en reptielen. De gehanteerde methodieken zijn niet aangegeven.

Daarmee wordt nog niet geheel voldaan aan de vereisten van volledigheid, vlakdekkendheid en actualiteit.

Effectbeoordeling beschermde soorten

Ten aanzien van de mogelijke effecten op beschermde soorten is voor de tijdelijke effecten tijdens de uitvoering van de werkzaamheden de conclusie dat de instandhouding van de soorten en lokale populaties niet in het gedrang komen. In de quickscan en het hydrologisch onderzoek wordt echter niet ingegaan op een mogelijk effect door graafwerkzaamheden in de verontreinigde waterbodem, dat wil zeggen een mogelijk tijdelijk hoge concentratie van opgeloste stoffen/zware metalen en zwevende delen in het water.

Ook voor de situatie na realisatie van de maatregelen is de conclusie dat er geen blijvende negatieve effecten op aanwezige soorten te verwachten zijn. Echter, ook hier wordt niet ingegaan op het effect van de waterkwaliteit op de natuur. Daarbij gaat het enerzijds om verontreinigingen die bij hoog (grond)water vanuit de Buulder Aa en de voormalige vuilstort in het grondwater en overstromingsvlakten terecht kunnen komen. Anderzijds betreft het de voedselrijkheid van het oppervlaktewater versus de soort-/habitatvereisten (conflicterende randvoorwaarden) in bijvoorbeeld de natte natuurparel (voedselarm). De mate van detail waarin dit mogelijke waterkwaliteitseffect is onderzocht/uitgewerkt staat niet in verhouding tot het waterkwantiteitsonderzoek en het belang voor de natuurwaarden. Tenslotte is de RWZI Soerendonck binnen het plangebied gelegen en loost effluent op de Buulder Aa. Zo ook voeren bovenstrooms in België enkele rioolwateroverstorten af op deze beek. Verder is er in het gebied sprake van grondwaterkwelafhankelijke vegetatie.

Wat betreft permanente effecten is ook niet ingegaan op de mogelijk aanwezige soorten die gebonden zijn aan een agrarisch gebruik (akker- en weidevogels). Hun leefgebied verdwijnt structureel bij de omvorming van landbouwpercelen naar natuur.

Verder is niet inzichtelijk of en wat het effect van een structureel hogere grondwaterstand (verandering GGVG, GLG en GHG) en inundaties op de aanwezige drogere bossen en kwelafhankelijke vegetaties in het plangebied en omgeving is (Buulder Aa is van grote betekenis voor kwelafhankelijke vegetaties, bos- en struweelvogels en vlinders). In de quickscan/toelichting ontbreekt een doorvertaling/evaluatie van de

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

resultaten uit het hydrologisch onderzoek in relatie tot beschermde soorten/wezenlijke waarden en kenmerken EHS.

De effectbeoordeling dient te worden aangevuld met een nadere toelichting op de effecten van de waterkwaliteit op de aanwezige natuurwaarden (bijvoorbeeld ikv de nog te doorlopen Watertoets). Indien aan de orde ook een aanvulling met betrekking tot de omvorming van landbouwpercelen vs. akker- en weidevogels resp. de grondwaterstijging/inundaties vs. drogere bossen en kwelafhankelijke vegetaties.

Effectbeoordeling Natuurnetwerk Nederland (EHS)

Ten aanzien van de mogelijke effecten op het Natuurnetwerk Nederland (EHS) is in de quickscan beoordeeld dat de herinrichting van de beek positieve effecten heeft. Dit is gerelateerd aan de beheertypen zoals deze op (een nog te wijzigen) ambitiekaart van het provinciaal Natuurbeheerplan zijn aangegeven. De wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS is echter meer dan alleen de natuurwaarden. Voor de EHS binnen het plangebied zijn de wezenlijke waarden en kenmerken niet expliciet benoemd en niet op mogelijke effecten beoordeeld. Ook is niet expliciet gemaakt of en waarom er wel/geen aantasting van deze wezenlijke waarden en kenmerken aan de orde is (en zo ja, of een 'nee, tenzij'-afweging nodig/mogelijk is). Hetzelfde geldt voor de begrenzing: is er sprake van herbegrenzing EHS en zo ja, zijn de spelregels EHS aan de orde of is alleen hiërarchische doorwerking aan de orde? De gewijzigde beheertypenkaart ontbreekt overigens ook (maar is niet essentieel).

In de effectbeoordeling voor de EHS dient ook in te worden gegaan op de andere wezenlijke waarden en kenmerken en indien aan de orde ook op het afwegingskader SGR ('nee, tenzij'-afweging met compensatieplicht).

Effectbeoordeling recreatie

Er wordt ook een wandelroute met een beekovergang aangelegd. In de quickscan is niet aangegeven of in relatie tot beschermde soorten (vogels, zoogdieren, reptielen & amfibieën) hier een mogelijke verstoring en/of barrièrewerking aan de orde is.

Indien aan de orde, beoogde recreatie vs. beschermde soorten nader toelichten (vogelrustgebieden vs. recreatiezones).

Boswet

Als maatregel wordt ook bos gekapt. In de quickscan is niet aangegeven of hierbij een herplantplicht ikv de Boswet aan de orde is en zo ja, hoe en waar een eventuele herplantplicht wordt ingevuld.

Indien aan de orde, de geplande boskap vs. Boswet (en/of APV?) en eventuele herplant nader toelichten.

Borging en uitvoerbaarheid

Tijdelijk en blijvende effecten en dus een ontheffing Flora- en faunawet is niet van toepassing onder de voorwaarde dat de aangegeven mitigerende maatregelen (aangepaste periode, plek en wijze van uitvoering) worden genomen en gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. In de toelichting of planvoorschriften is echter nergens aangegeven hoe dit geborgd is.

Gezien het detailniveau van het project en inventarisaties, en vanwege de als-dan situaties en omdat nog niet exact bekend is waar de ingrepen zullen plaatsvinden, ligt een nadere vertaling/een borging in planvoorschriften voor de hand (bijvoorbeeld bij vergunningverlening de vereiste van een mitigatieplan opnemen).

In de toelichting (hoofdstuk 7) is de uitvoerbaarheid in relatie tot het relevante natuurbeschermingsrecht niet expliciet benoemd en gemotiveerd.

Uitvoerbaarheid benoemen, motiveren en aangeven of en hoe dit is vertaald in planvoorschriften (gebruiksvoorschriften, aanlegvergunningstelsel) en/of andere instrumenten (omgevingsvergunningen, APV?).

Conclusie

Ten aanzien van de inventarisatie van soorten en de effectbeoordeling is de uitvoerbaarheidstoets nog niet volledig en wordt daardoor nog niet voldaan aan het zorgvuldigheidsbeginsel. Verder dient de uitvoerbaarheid in relatie tot het relevante natuurbeschermingsrecht expliciet te worden gemotiveerd en geborgd.

Dit is van belang omdat het wijzigingsplan na vaststelling als onderdeel van het bestemmingsplan 'Buitengebied', als toetsingskader dient voor de te verlenen omgevingsvergunning.

Het betreft een concept-ontwerp wijzigingsplan, dus aanvulling met de genoemde ontbrekende gegevens is nog mogelijk.